

Ievads

Nevienam nebija noslēpums, ka kādu dienu regates no Sidnejas līdz Hobārtai dalībnieki varētu iekļūt briesmīgā vētrā. Tieši tas arī notika 54. regates laikā.

Jau kopš pirmās regates no Sidnejas līdz Hobārtai, kas notika 1945. gadā, tā kļuva par Austrālijas sporta dzīves visizcilāko pasākumu. Katru gadu no 26. decembra, kad sākas regate, līdz pat brīdim, kad jahtas sasniedz finiša līniju 630 jūras jūdžu attālumā, austrālieši laikrakstos, televīzijā un radio kāri meklē ziņas par regates norisi.

Tāpat kā daudzi citi «ekstremālie» sporta veidi, arī tāljūras burāšana allaž bijusi saistīta ar briesmām. Tieši šīs briesmas ir daļa no tās vilinājuma, it īpaši mūsdienās, kad aizvien pieaugošais likumu, noteikumu un normu skaits ir atņēmis mūsu sabiedrībai jebkuras piedzīvotāju iespējas. Tieši fakts, ka sliktu slavu ieguvušie Tasmana jūras un Basa šauruma ūdeņi ietilpst regates mestajā izaicinājumā, tikai pastiprina šā pasākuma dalībnieku un «skatītāju» priekpilno satraukumu.

Es visu savu mūžu esmu bijis burātājs un 30 reižu esmu sniedzis reportāžas par regates no Sidnejas līdz Hobārtai norisi, tāpēc jau drīz pēc regates starta sapratu, ka sagaidāmi drūmi notikumi. Manas aizdomas apstiprinājās nākamajā rītā, kad kāda meteoroloģiskā stacija Vilsona zemesragā – tā ir zemes strēle, kas iestiepjas Basa šaurumā, – reģistrēja vairāk nekā 90 mezglu ātru rietumu vēju.

Šī grāmata vēsta par to, kas notika, sākoties vētrai – virs flotiles vārda tiešā nozīmē «uzsprāga vētras bumba». Tās rezultātā nācās veikt Austrālijas mierlaika vēsturē visplašāko meklēšanas un glābšanas operāciju. No 115 jahtu lielās flotes tikai 44 sasniedza Hobārtu, 55 burātāji tika evakuēti ar helikopteriem, pieci burātāji noslika. Kopumā regates laikā dzīvību zaudēja seši cilvēki.

Esmu apzināti izvairījies no strīdigajiem jautājumiem, kas saistīti ar šo regāti. Esmu pastāstījis par to, kas īstenībā notika, un ceru, ka nepieciešamības gadījumā kāds cits nodarbosies ar strīdīgo jautājumu noskaidrošanu. Nedrīkst aizmirst, ka regatē piedalījās 1135 bu-

rātāji. Nenoliedzami, katrs no viņiem varētu pastāstīt kaut ko jaunu, kas saistīts tieši ar viņa piedzīvojumiem. «Liktenīgajā vētrā» aprakstīti tikai visdramatiskākie atgadījumi. Pirms grāmatas sarakstīšanas esmu veicis 124 intervijas un pierakstījis vairāk nekā 300 000 vārdu. Mans pētījums neatstāj ne mazāko šaubu, ka vislielākais brīnums ir tas, ka šajā vētrā neaizgāja bojā vismaz 40 cilvēki. Gala rezultātu ietekmēja glābšanas komandu varonīgās pūles, vētras lokalizācija, gaisa un jūras ūdens temperatūra un droši vien arī Dieva griba.

Sestā nodaļa

Nelaimei nolemtie

Kad Luiss Kārteris 27. decembrī pulksten 14.05 sāka radio-sasaukšanās seansu, no sardzes brīvā Dienvidaustrālijas jahtas *VC Offshore Stand Aside* komanda klausījās radio ar dzīvu interesi. Viņi vēlējās paziņot savas koordinātas un pavēstīt visiem, ka ir sveiki un veseli, kā arī uzzināt laika apstākļu prognozi. Viņi gribēja arī zināt, kā tiem veicas sacensībā ar citām Adelaidas jahtām. Lai līdz minimumam samazinātu ētera laiku, Luiss Kārteris nosauca kārtējo jahtu un gaidīja atbildi – jahtas pārstāvis atkārtoja laivas nosaukumu un pēc tam paziņoja savas atrašanās vietas garuma un platuma koordinātas. Maikls un Odrijs katrs atzīmēja šos datus, lai vēlāk varētu tos savstarpēji salīdzināt un pārbaudīt.

«*VC Offshore Stand Aside*,» Luiss Kārteris sauca.

Neviens viņam neatbildēja. «Nedzirdu jūs,» viņš paziņoja un izsauca nākamo jahtu. Seansa beigās Luiss Kārteris vēlreiz izsauca tās jahtas, kas nebija atsaukušās. Viņš vēlreiz nosauca *Stand Aside*.

Joprojām nekas nebija dzirdams.

Jahta *Stand Aside* bija kļuvusi par pirmo sacīkšu upuri.

Džima Heliona vadītā 41 pēdu stiklšķiedras kompozītmateriāla slūpjahta bija uzbūvēta Jaunzēlandē. Tā bija *Young 12* klases jahta – paplata un relatīvi viegla, pazīstama ar savu spēju attīstīt neticamu ātrumu, ejot pa vējam. Džims Helions, viņa brālis Lorijs un vēl kāds draugs nopirka jahtu drīz pēc tās nolaišanas ūdenī. Tā bija guvusi noteiktus panākumus sacensībās Svētā Vinsenta līcī apkārt Adelaidai un pāri Spensera līcim uz Portlinkolnu. Īpašnieki ļoti vēlējās piedalīties regatē no Sidnejas līdz Hobārtai un par savu debiju izvēlējās 1998. gada regati.

Vispirms jahtu vajadzēja aizvest uz Sidneju, un decembra sākumā tā atstāja Adelaidu. Uz jahtas atradās daži burātāji, kuri gribēja piedalīties Hobārtas regatē, kā arī daži draugi. Uz tās atradās arī Trevors Konjers. Viņš ne reizes nebija piedalījies Hobārtas regatē, taču bija pieredzējis jūras burātājs. Jūra bija rāma līdz brīdim, kad jahta sasniedza Džervisa zemesragu, un viņi izlēma iegriezties Virinijā, kur devās uz vietējo krodziņu. Viņi nolēma turpināt ceļu no rīta, kad laiks varētu kļūt labāks.

Laiks neuzlabojās, tomēr nākamajā dienā viņi turpināja braucieni un ap pusdienlaiku sasniedza Ķenguru salu. Viņi noenkurojās salas austrumdaļas piekrastē un ieturēja pusdienas. Džims Helions bija inficējies ar kādu vīrusu, un šis vīruss nekādi negribēja viņu pamest. Ap astoņiem vakarā jahta devās tālāk, taču Džima stāvoklis krasi pasliktinājās. Nejaukais laiks smagi ietekmēja gandrīz visus komandas locekļus, un viņi izlēma doties atpakaļ uz Viriniju. Atpakaļceļā Trevons Konjers bija spiests gandrīz vai viens pats vadīt jahtu. Ņemot vērā Džima Heliona stāvokli, kā arī to, ka ceļojumam uz Sidneju vairs nepietika laika, turklāt sliktie laika apstākļi varētu atkal izjaukt viņu plānus, visi vienojās burāt atpakaļ uz Adelaidu un nosūtīt jahtu uz Sidneju ar automašīnu.

Nedēļu pirms regates no Sidnejas līdz Hobārtai starta jahta *Stand Aside* tika atvesta uz C. Y. C. doku. Jahtas takelāža bija kārtībā, un pati jahta – pilnā kaujas gatavībā. Komanda bija lieliskā omā un jutās pašpārliecināta. Viens no komandas locekļiem – 45 gadus vecais triju bērnu tēvs Maiks Māršmens ar burāšanu bija sācis nodarboties tikai pirms septiņiem gadiem. Šī viņam bija otrā piedalīšanās Hobārtas regatē. Pirms pirmās regates, kurā Maiks Māršmens burāja uz Gerija Šenkasa *Doctel Rager*, viņš bija lepni paziņojis: «Man nepiemetas jūras slimība, un man nav bail.»

26. decembrī, burājot gar piekrasti, *Stand Aside* komanda «lik-smoja un gavilēja», jo jahta ar jauno spinakeru sasniedza apmēram 18 mezglu vidējo ātrumu. Aizvien pieaugošajam jūras vējam pūšot spinakerā un bramburā, *Stand Aside* lidot lidoja pa viļņiem, kas nāca no aizmugures, un simtiem metru slidēja gluži kā sērfiga dēlis. Tā bija elpu aizraujoša burāšana. Tajā vakarā, turpinādami ceļu starp diviem iespaidīgiem pērkonu negaisiem, viņi nemitīgi klausījās radio,

taču tāpat kā daudzi citi sacensību dalībnieki neapzinājās, kas īsti viņus sagaida.

27. decembra rītā viņi bija «lieliski pavirzījušies uz priekšu». Vējš kļuva spēcīgāks, viļņi auga augumā, un viņi samazināja buru platību, apbrīnojami sekmīgi pārvarēja visus sarežģījumus un tikai retu reizi krišus nokrita no kāda viļņa muguras. Visi 12 komandas locekļi jutās stipri draņķīgi, taču viņus priecēja jahtas sekmīgā virzīšanās uz priekšu. Viņi burāja zem vētras klīvera līdz rīta cēliena beigām, kad laiks vienā mirkli no slihta kļuva par briesmīgu. Vēja brāzmas pieņēmas spēkā – sākumā viņi reģistrēja 55 mezglus, pēc tam – 60 un vēl pēc tam – 70 mezglus.

Vētras klīvers dzina jahtu uz priekšu pārāk ātrā tempā, un brīžos, kad jahta *Stand Aside* traucās pāri viļņu mugurām, vētras brāzmas to sašķieba slīpi uz vieniem sāniem, tāpēc viņi nolēma nolaist kliveru un līdz vētras pierimšanai braukt ar nolaistām burām. Viņiem pagaidām nenāca ne prātā izstāties no sacensībām vai doties atpakaļ uz Īdeni. Bija viens pēcpusdienā, un viņi atradās Basa šaurumā un bija pa to nobraukuši prāvu gabalu. Komanda zināja, ka tad, ja drīzumā varētu atkal uzvilkt buras un jahta uzņemtu ātrumu, viņi ap pusnakti sasniegtu Tasmanijas piekrasti.

Tik briesmīgā vētrā uz jahtas *Stand Aside*, tāpat kā uz gandrīz visām citām jahtām, kāds no komandas locekļiem bija norīkots «viļņu vērotāja» postenī. Lietusgāzes un viļņu šlakatas plūst gandrīz horizontālā virzienā, un stūresvīrs pret vēju nespēj neko saskatīt. Viļņu vērotājs kliežot ziņo stūresvīram, kādā leņķī pagriezt jahtu attiecībā pret tuvojošos vilni. Visnepatīkamākais sauciens, no kura baidās visi uz jahtas, skan šādi: «Šitais taisās plīst!»

Laika apstākļi kļuva aizvien sliktāki. Viņiem bija divas iespējas: desmit līdz divpadsmit stundu brauciens atpakaļ uz Īdeni vai arī astoņu stundu brauciens uz priekšu līdz Basa šauruma pretējam krastam. Viņi izlēma turpināt virzīties uz priekšu. Tā kā jahta brauca bez burām, tās izturēšanās kļuva visai ekscentriskā. Jahtai virzoties augšup pa kādu milzīgu vilni un šķērsojot tā muguru, tās stūrēšana bija gandrīz bezcerīgs pasākums, un stūresvīrs izlēma «ļaut tai rīkoties uz savu galvu» un pašai atrast ceļu. Viņš izmantoja stūri tikai tad, kad tas bija iespējams.

Jahta *Stand Aside* gandrīz visu laiku virzījās uz Jaunzēlandes, nevis uz Tasmanijas pusi. Komandai nebija ne mazākās vēlēšanās finišēt Tasmana jūras pretējā krastā un no turienes ar lidmašīnu doties

uz mājām, tāpēc atkal tika uzvilks vētras klīvers. Tā kā vēja ātrums jau bija lielāks par 70 mezgliem un spēcīgie viļņi mētāja jahtu, klīvera uzvilšana aizņēma 40 minūtes. Pulksten 14.05, kad tuvojās skeda laiks, jahta atkal bija uzņēmusi vajadzīgo kursu. Rods Hanters un Endijs Merjets sēdēja šaurajā navigācijas telpā labā borta pusē netālu no kāpnēm uz apakšklāju un gaidīja, kad sāksies pārskata ziņojumi par jahtu atrašanās vietu.

No *Young Endeavour* saņemtā laika prognoze nepavisam neatbilda tam, ko jahtas *Stand Aside* komanda patlaban izbaudīja uz savas ādas. Rods un Endijs apsprieda prognozes un reālās situācijas neatbilstību. Viņi nonāca pie secinājuma, ka viņu jahta acīmredzot atrodas visbīstamākajā zema spiediena apgabala vietā, taču saskaņā ar prognozi stāvoklim drīz vien vajadzētu uzlaboties. Viņi uzzināja, ka daudzas jahtas izstājušās no sacensībām, un nebūt nejutās pārsteigti, izdzirduši ēterā *Sword of Orion* brīdinājumu flotilei, ka viņi piedzīvojuši 78 mezglus lielu vēja ātrumu.

«*Young Endeavour* bija pabeidzis apmēram trīs ceturtdaļas radio-sasaukšanās seansa, kad es izdzirdu vienu no vīriem uz klāja aizvien pieaugošās šausmās kliežam: «Nāk patiesi briesmīgs vilnis, SARGIETIES!»», atceras Endijs Merjets. «Jahta cēlās arvien augstāk, un pēc tam mēs sākām zvalstīties. Tā bija mežonīgi ātra zvalstišanās. Troksnis lika asinīm sastingt dzīslās. Vispirms atskanēja ūdenskrituma duņoņai līdzīgas skaņas, ko radija cauri kāpņu telpai ieklūstošais ūdens, bet pēc tam sākās trokšņi, kas liecināja par plīšanu un lūšanu. Klājs un kajītes jumts bija atplēsti.»

Kajītes jumts bija salauzts. Jahtai zvalstoties, ūdens spēks norāva milzīgu kajītes jumta gabalu kāpņu telpas slīpuma rajonā. Šis gabals nokarājās uz leju gluži kā eņģes iekārtas milzīgas lamatu

VC Offshore Stand Aside bija pirmā jahta, kura cieta no vētras. Tas bija brīnums, ka komanda izdzīvoja

durvis tā, ka Rods Hanters un Endijs Merjets tika iesprostoti navigācijas telpā. Kad jahta iztaisnojās, Endijs Merjets sev par brīnumu atklāja, ka sēž gluži tādā pašā pozā kā sēdējis un tur rokā radio-uztvērēja mikrofonu. Abi vīri sāka laužt sev ceļu ārā no navigācijas telpas, lai glābtu sevi un citus, kuri vēl būtu palikuši dzīvi.

Bobs Briggs izdrāzās no kajītes un gluži kā armijas pārbaudē sāka izkliegt komandas locekļu uzvārdus. Viņš gribējās būt drošs, ka visi vīri joprojām atrodas uz jahtas. Pēkšņi viņš šausmās sastinga – Džons Kalejs izmisīgi ķepurojās ūdenī, cenzdamies sasniegt avarējušo jahtu. Kad jahta bija sākusi zvalstīties, viņš bija atradies uz klāja un grasījies piestiprināt savu drošības sistēmu pie kāda stabila atbalsta punkta.

Maiks Māršmens bija viens no tiem astoņiem komandas locekļiem, kuri atradās uz klāja brīdī, kad megalītam līdzīgais milzīgais vilnis uzbruka jahtai gluži kā zibens no skaidrām debesīm. Viņš atceras, ka paspējis pagriezties un ieraudzīt vilni nākam, taču apzinājies, ka viņi tā priekšā ir bezspēcīgi. Viļņa mugura pārplīsa, un nežēlīgs spēks uzrāva Maiku stāvus gaisā. Tikpat strauji kā sazvēlusies, jahta atguva līdzsvaru. Maiks bija piestiprinājis savu drošības sistēmu un kopā ar to tika iemests ūdenī un pasviests zem takelāžas. Viņš sāka instinktīvi taustīties ap krūtīm, lai atrastu drošības sistēmas aizspiedi, taču pēkšņi atcerējās vienu no burāšanas sporta galvenajiem baušļiem – tev nebūs atvienoties no savas jahtas. Maiks jūta, ka saite, kas bija aptinusies ap labo roku, kļūst vaļīgāka, un sāka grozīt roku, lai atbrīvotos no tās. Cilpas kļuva aizvien lielākas, un pēkšņi tievais un lokanais vads, kurā viņš bija sapīnķējies, atritinājās.

Uz klāja esošie komandas biedri redzēja Maika galvu gluži kā balonu uznirstam virs ūdens. Izkļuvis virspusē, Maiks ieraudzīja netālu no sevis ūdenī Saimenu Klārku. Arī Saimens bija zem ūdens sapīnies takelāžā un atradās nepilna metra attālumā no Maika. Maiks pamanīja sev priekšā peldam uz pusēm pārlikto klīverkoku un ar labo roku pieķērās pie kādas štagas.

Džons Kalejs atradās ūdenī jahtas aizvēja pusē. Viņš drudzaini airējās ar rokām, un pāris milzīgu viļņu palīdzēja viņam ātri nokļūt pie jahtas. Biedri uzvilka Džonu uz klāja. Pārējie komandas locekļi, kuri jahtas apgāšanās mirklī bija atradušies uz klāja, tagad savās

oranžajās drošības sistēmās karājās aiz borta. Viņi cits pēc cita tika izvilkti no ūdens un bez īpašām ceremonijām sakrauti uz klāja. Maiks Māršmens vispār necentās nokļūt atpakaļ uz jahtas. Viņš turējās pie salauztās štagas pamatnes un šūpojās viļņos, nemitīgi atgādinādams pats sev, ka ir dzīvs. Heidns Džonss mēģināja palīdzēt Maikam tikt atpakaļ uz jahtas, un tikai šajā brīdī Maiks pamanīja asiņojam vienu no saviem pirkstiem. Viņam bija norauta gandrīz puse no labās rokas zeltneša augšējās falangas, taču viņš nejuta ne mazākās sāpes. Endijs Merjets – diplomēts operāciju zāles pacientu kopējs – atklāja arī citus savainotos. Saimens Klārks bija savainojis potīti, Bobam Briggsam uz pieres starp acīm vidēja nejauka plēsta brūce, Trevoram Konjeram bija milzīga brūce pakausī, bet Endijs Merjets bija stipri sagriezis ikšķi.

Tie, kuri joprojām atradās apakšklājā, stāvēja līdz jostai ūdenī. Jahtai vairs nebija ne starpsienu, ne arī citu telpu sadalījuma elementu, un pēc katra nākamā viļņa trieciena korpusa bortu daļa locījās uz iekšu un uz āru. Visapkārt peldēja kajītes jumta un klāja atlūzas. Oglekļšķiedru un stikla šķiedru gabalu malas bija asas kā bārdas naži, un pušiem nācās uzmanīties, lai nesagrieztu rokas, pirkstus vai kājas. Ūdenī peldēja klāja dēļi un pārtika, kojas bija noplēstas no sienām, no motora šlakstijas dīzeldegviela, baterijas bija samirkušas, ūdenī peldēja apģērba gabali.

Nebija šaubu, ka jahtas *Stand Aside* nogrimšana ir tikai laika jautājums, un komanda nolēma piepūst glābšanas plostus. Viņi izvilka no klāja apakšas pirmo sešvietīgo oranži melno plostu, isā brīdī piepūta to un piesēja jahtas pakaļgalā. Otrs – pilnīgi jaunais plosts atradās uz klāja. To nebija iespējams piepūst! Vīri neticēja savām acīm un izmisīgi centās plostu piepūst. Tās bija veltas pūles. Vīri mēģināja uzvilkt plostu atpakaļ uz klāja, lai piepūstu to ar rokas sūkni. Nākamajā mirklī viņiem par šausmām pārtrūka līne, kas bija piestiprināta pie plostas atdalāmās kabīnes. Tagad komandas rīcībā bija grimstoša jahta, viens sešvietīgs plosts, divpadsmit cilvēkiem un trakojoša, nežēlīga jūra. Nu jahta bija viņu vienīgā iespēja palikt dzīviem, un tās saglabāšana peldošā stāvoklī kļuva par vienīgu un galveno uzdevumu.

Vīri uznesa uz klāja milzīgas metāla knaibles, un pēc isa brīža to varenie žokļi sāka graužt cietā metāla takelāžu gluži kā burkānu. Viņi atbrīvoja no takelāžas mastu un aizmeta to pār bortu, tādējādi novērsdami draudus, ka salauzītā alumīnija masta gabali varētu

izsist caurumu jahtas korpusā. Divi vīri apakšklājā ar spaiņiem nemitīgi smēla ūdeni un lēja to ārā, bet divi citi darbojās ar rokas sūkņiem. Viņi pārsveda pār bortu visu, ko vien bija iespējams izmest, – jahtai bija jāklūst pēc iespējas vieglākai, bez tam bija svarīgi izveidot atlūzu «asti»: ja *Stand Aside* nogrimtu, glābējiem būtu vieglāk noteikt meklēšanas zonu un pamanīt tos, kuri vēl būtu dzīvi.

Uz klāja tika novietotas somas, ar glābšanas plostam paredzētajām mantām. Viņi atrada portatīvu ļoti augstas frekvences radio raidītāju, un Čārlza Olsepa vienīgais pienākums bija raidīt ēterā briesmu (*mayday*) signālus. Šajā jūklī tieši no Roba Hantera kājapakšas iznira ūdensdrošais fotoaparāts, un viņš uzņēma dažus satriecošus un ārkārtīgi izteismīgus kadrus.

Gerijs Taishērsts – *ABC* helikoptera pilots –, kā arī helikopterā strādājošie – žurnālists un operators – bija pabeiguši dienas darbu un devās uz Melekūtu uzpildīt degvielu. Bija vēla pēcpusdiena, un Gerijs Taishērsts jutās nobažījies. Viņi bija filmējuši jahtu *Foxtel-Titan Ford* cināmies ar 50 pēdu augstiem viļņiem un vēju, kura ātrums sasniedza 60 mezglus, kā arī sev par brīnumu pamanījuši jahtu *Helsal II* virzāties uz priekšu pa satrakoto jūru.

«Mēs nosēdāmies Melekūtā uzpildīt degvielu un pārsēdinājām žurnālistu nelielā planierī, kas viņu ar visām videolentēm aizveda uz Merimbulu,» atceras Gerijs Taishērsts. «Viņš ļoti vēlējās vēl tajā pašā vakarā šķērsot Basa šaurumu un nokļūt līdz Flindersa salai, jo flotiles priekšgalā esošās jahtas virzījās uz priekšu ļoti straujā tempā. Es zināju, ka man viņš jāpārlicina pārleist nakti tur, kur mēs atradāmies. Mani mazliet satrauca vēja brāzmas, kurās mēs varētu iekļūt, lidojot pāri Basa šaurumam, taču daudz svarīgāk bija tas, ka es no pieredzes zināju, ka galvenie notikumi norisināsies tieši tajā krastā, kurā mēs atradāmies.»

Pēc piecām minūtēm pa lidlauku viņiem strauji tuvojās policijas automašīna. Viņi lūdza Geriju Taishērstu iedarbināt savu helikopteru un doties jūrā. *AusSAR* bija saņēmusi *EPIRB* signālus un briesmu signālus. Ap trijiem pēcpusdienā Gerijs Taishērsts ar 180 mezglu ātrumu kā raķete pacēlās gaisā no Melekūtas. Vējš pūta no helikoptera aizmugures. Tuvodamies meklēšanas zonai, viņi saprata, ka dodas iekšā nelielā ciklonā. Helikopters darbojās nevainojami, un viņi jutās

drošībā arī tāpēc, ka tepat atradās vēl kāda lidmašīna, kas no gaisa meklēja avārijā cietušos. Abi piloti vienlaikus saskatīja meklējamos. Jahta *Stand Aside* atradās apmēram 40 jūdzes uz austrumiem no Melekūtas.

Nolaidies zemāk, Gerijs Taishērsts nodibināja ar cietušajiem radiosakarus. Helikopteram nebija nekāda aprikojuma, ar kura palīdzību būtu iespējams uzņemt cietušos, tāpēc viņš piezvanīja uz *AusSAR*, pastāstīja, kādā stāvoklī un kurā vietā atrodas jahta, kā arī to, ka uz tās ir savainotie. Viņš saņēma atbildi, ka glābšanas helikopters jau esot devies ceļā.

Gerijs Taishērsts kārtējo reizi izjuta nožēlu par to, ka viņa helikopters nebija aprikots avārijā cietušo glābšanai. Viņš par to bija bieži domājis un pat uzstādījis paša izgatavotas kāpnes. *ABC* helikopters gluži kā sargeņģelis lidinājās virs jahtas. Gaidīdams glābšanas komandas ierašanos, Gerijs Taishērsts pūlējās iedrošināt jūras aplenkumā atrodošos komandu.

Jenam Morejam piederošā *Northshore* 38 stiklšķiedras jahta *Siena* pulksten 14.05, kad sākās radiosasaukšanās seanss, atradās 30 jūdzes uz dienvidaustrumiem no Gabo salas. 25 stundās jahta bija nobraukusi apmēram 230 jūdzes, un komanda bija lieliskā noskaņojumā. Viņi noklausījās prognozi, kas solīja 45 līdz 55 mezglus stipru vēju, taču viņu atrašanās vietā vēja ātrums jau bija 75 mezgli, tāpēc līdz ar eiforiju viņus aizvien vairāk sāka mākt bažas par nākotni. Vējš un viļņi daudzīja jahtu. Stūrmanis – 50 gadus vecais Tims Evanss – ar pūlēm spēja noturēties savā sēdekli navigācijas telpā, kas atradās labā borta pusē.

Pēkšņi ēterā atskanēja *mayday* signāls. To raidīja *Stand Aside*. Jens Morejs un viņa komanda brīdi pagaidīja, lai dzirdētu, vai kāds cits neatsauksies uz šo palīgā saucienu. Tas nenotika. Tad Tims Evanss paņēma radio mikrofonu un apliecināja, ka saņēmis *Stand Aside* signālu. Viņi aprēķināja, ka jahta atrodas viņiem priekšā. Sazinājušies ar *ABC* helikopteru, viņi devās uz nelaimes vietu, lai sniegtu palīdzību, ja tas būs iespējams.

Jens Morejs stāstīja: «Mēs viņus atradām vienā rāvienā. Sākumā milzīgo viļņu dēļ nevarējām viņus saskatīt, taču redzējām helikopteru un sapratām, ka jahta atrodas zem tā. Patiesībā mēs saskatījām

Jahtas Stand Aside divu komandas locekļu sejās lasāms pārgurums un bailes. Viņi gaida glābējkomandas ierašanos. Attēlu uzņēmis kāds viņu komandas biedrs, un tajā redzams pārplēstais kajītes jumts. Avārija notika brīdī, kad milzīgs vilnis apgāza jahtu

jahtu tikai tad, kad bijām tai pietuvojušies kādu 100 metru attālumā. Paziņojām helikoptera pilotam, ka iedarbināsim motoru. Mēs domājām palikt avarējušo tuvumā un palīdzēt uzņemt puīšus, ja helikopteram tas neizdotos. Mēs uzvilkām vētras kliveru un nākamo stundu halzējām ap cietušo jahtu uz priekšu un atpakaļ. Mēs vēl joprojām nebijām pārliecināti, vai helikopters spēs tikt viņiem klāt. Mēs divatā stāvējām uz klāja, kad uzbruka tas milzu vilnis un notrieca mūs uz sāniem ar mastu ūdenī. Tims, kurš joprojām pa radio sazinājās ar helikopteru, nebija dzirdējis kļiedzienu no klāja: «Bīstams vilnis!» Vētra auroja pārāk skaļi.»

Pēkšņā triecienā Tims Evanss gluži kā kartupeļu maiss tika pārsviests pāri kajītei un iesviests kambīzes cepeškrāsnī. Viņš sajuta neizturamas sāpes – vēlāk izrādījās, ka viņam bija laužas trīs ribas un caurdurta plauša. Tims uzslējās kājās un atguva savaldību. Kaut arī sāpes bija gluži neciešamas, viņš devās atpakaļ pie radio un turpināja kontrolēt situāciju. Jens Morejs vispirms pārliecinājās, vai stūresvīrs joprojām atrodas uz jahtas, un pēc tam devās pārbaudīt, kas notiek zem klāja. Tima Evansa savainojumi drīz lika sevi manīt, un

viņš aizstreipuloja līdz kādai kojai. Vienīgā palīdzība, kādu viņam varēja sniegt, bija pretsāpju līdzekļi. Par to, ka viņu ar lingu vai drošības sistēmu varētu pacelt līdz helikopteram, nevarēja būt ne runas. Viņi izlēma atgriezties Īdenā.

Viņi izmantoja motoru un vētras kliveru, līdz motors noslāpa, jo degvielas tvertne bija iekļuvis jūras ūdens. Pēc divdesmit stundām *Siena* ieradās pirmajā iespējamajā pieturas vietā – Bermagui. Timu Evansu steigšus aiztransportēja uz Moruju, kur viņam sniedza pirmo palīdzību un sagatavoja operācijai. Ārsti atklāja, ka viņam jau sākusies pneimonija, un paziņoja, ka bez medicīnu palīdzības viņš nebūtu nodzīvojis nākamās 24 stundas.

Arī Gerijam Taishērstam, kurš joprojā atradās virs avārijā cietušajiem, sākās sarežģījumi. Debesis klāja biezi mākoņi, un tumsa iestājās agrāk nekā parasti. Arī helikoptera degvielas līmeņa mērāparāts atgādināja, ka laiks doties atpakaļ. Tomēr viņš negribēja pamest jahtu *Stand Aside* pirms glābšanas helikoptera ierašanās.

Helimedas helikoptera komanda rikojās ātri un sasniedza mērķi stundu pēc nosūtījuma saņemšanas. Ieradušies viņi ieraudzīja, ka avarējuši jahta satraucoši ātri pieplūst ar ūdeni. Lai noturētu to virspusē, komanda nemitīgi smēla ārā ūdeni. Lielais helikopters riņķoja virs viņiem kā milzu aerobusa lieluma spēre. Burātāji nezināja, ka viņu šķietamie glābēji patiesībā sprieda par to, vai neatteikties no savas misijas, jo tā bija pārāk bīstama. Pēc garām pārrunām Helimedas komanda izlēma pamēģināt un pēc tam izvērtēt situāciju no jauna. Četrdesmitpiecgadīgais Pīters Deividsons – divu pusaudžu tēvs un Helimedas helikoptera glābšanas komandas dalībnieks ar astoņu gadu stāžu – kļuva par «dzīvo ēsmu» – cilvēku, kurš tika nolaiests no helikoptera izmēģināt avarējušo glābšanas iespējas.

Glābēji lūdza, lai jahtas komanda iesēdina glābšanas plostā pirmos divus cilvēkus, kuriem evakuācija būtu visvairāk nepieciešama, t.i., vissmagāk savainotos komandas locekļus, un palaiž plostu pēc iespējas garākā saitē iespējami tālāk no jahtas. Tādējādi tika līdz minimumam samazināts risks, ka Pīters varētu atsisties pret jahtu.